

Verksamhetsberättelse, 1 oktober 2024 – 30 september 2025

Klosterruin Kronobäcks Vänner

Klosterruin Kronobäcks Vänner

Styrelse, funktionärer och medlemmar

Under det gångna verksamhetsåret har styrelsen genomfört åtta protokollförda sammanträden.

Styrelsen har haft följande sammansättning.

Ordförande	Irene Holm	Vice ordförande	Gull Strömberg
Sekreterare	Elisabeth Odarp	Kassör	Helen Lindeborg
Ledamot	Stellan Hamrin	Ledamot	Ellen Sjömålen
Suppleant	Hans Kihlbaum	Suppleant	Berith Jönsson

Tommy Englund och Krister Kronzell har varit revisorer. Posten som revisorssuppleant har varit vakant.

Valberedningen har bestått av Michael Pettersson och Annkristin Thunberg, Gull Strömberg valdes som ersättare.

Vid verksamhetsårets slut hade föreningen 78 medlemmar. Medlemsavgiften har varit 100 kronor.

Möten och övriga aktiviteter.

Medlemsmöten

Vårens medlemsmöte hölls den 23 mars i föreningens möteslokal i Kronobäck med 14 medlemmar närvarande. Mötet avslutades med Jonny Nilssons intressanta redogörelse om var den försvunna byn Kvarntorp legat. Byn hade som mest 4 gårdar, totalt 3,5 mantal, och finns nämnda i skrift under 1500-talet och fram till 1690 då den sista bonden avled. Byn torde ha legat på höger sida om vägen som går upp mot Blomstermåla inte så långt från E22. Idag finns endast några namn kvar i folkmun som minner om den försvunna byn, som Kvarnkullen och Kvarnängen. De två torp som senare nämns under 1700 och 1800-talet med namnet Kvarntorp tillhörde Kronobäck och var placerade på annan plats vid Mörkeskog

ESD AH F ut S ~ 1 ~ Stu kb HK

Skymningskvällen

Den 21 november var det skymningskväll med klart väder och inte alltför kyligt. Kören Cantores Calmarienses fantastiska sång uppskattades mycket och familjen Tynhammars eldshow var även i år helt strålande. Föreningen sålde som vanligt glögg och pepparkakor och barnen kunde köpa tomteblöss.

Projekt Överstebostället i Kronobäck - en historia över 200 år.

Studiecirkeln med Börje Jonsson som ledare har fortsatt under verksamhetsåret med 16 sammankomster tillsammans med tre övriga deltagarna. Årets arbete har inneburit fortsatt transkribering av ytterligare protokoll, men också rättning och kontroll av tidigare transkriberade protokoll.

Börje Jonsson har besökt Riksarkivet i Stockholm för att ta del av ytterligare dokument om Kronobäck. Studiecirkeln fortsätter sitt arbete under verksamhetsåret 2025/2026.

Guidningar och föredrag

Ansvarig för guidningen är Börje Jonsson som tillsammans med de tre övriga guiderna Gull Strömberg, Lena Gustavsson och Gunilla Söderberg i år liksom tidigare år genomfört de publika guidningarna på torsdagar i juli och augusti. Under juli har guidningar även skett på söndagar.

Totalt har offentliga guidningar hållits vid 13 tillfällen med totalt 57 besökare, vilket är en ökning med 19 deltagare jämfört med förra året. Det innebär att ungefär hälften av förra årets minskning togs tillbaka.

Härutöver har sex gruppguidningar genomförts för olika grupper med totalt 107 deltagare, vilket är en ökning jämfört med tidigare år såväl när det gäller antalet tillfällen som antalet besökare.

Medeltidshalvdagar med skolornas 4:e klasser

Under maj månad genomförde föreningen i samarbete med Skolkulturgruppen i Mönsterås kommun sju Medeltidshalvdagar för samtliga 4:e klasser i kommunen. Börje Jonsson planerade dagarna tillsammans med skolan. Totalt 159 barn deltog i dessa halvdagar.

Programmet startade med en liten tidsresa där eleverna genom bild och berättelse i olika etapper fick resa från nutid till medeltid. Därefter kunde de ta på sig "medeltida" tunikor.

Eleverna delades sen in i olika grupper. Två av grupperna fick följa med på en anpassad medeltidsguidning på Kronobäck som avslutades med att man fick tillverka ett läkeörtsknyte. Eleverna fick också hjälpa till att beräkna kloster-kyrkans storlek genom att stega dess längd och bredd. Lena Gustavsson och Börje Jonsson var guider med Irene Holm och Elisabeth Odarp som medhjälpare.

De andra två grupperna fick prova på olika medeltida lekar, under ledning av skolpersonal, och att baka bröd över öppen eld under ledning av bagarmästarna Hans Kihlbaum och Lars Wibing.

Efter ett måltidsuppehåll bytte man plats så att alla fick prova allt.

ERS S B W ~ 2 ~ SKN kb JH JK

Detta upplägg uppskattades av såväl elever och lärare som av de sex föreningsmedlemmar som medverkade i dessa aktiviteter.

Utställningen i Svinhuset

Utställningen invigdes 2021. Den visar hur det såg ut på Kronobäck år 1759, med en skalenlig modell av huvudbyggnaden samt en plan med samtliga 19 byggnader, stora som små och torpen som löd under Övertobostället finns markerade. I maj 2023 byttes miljön i det tredje fönstret, från överste Roxendorff i sitt arbetsrum, till köket i torpet Sjömålen där mor och de fyra barnen just ätit morgonmål.

Skötsel av hus och område

Föreningen tar ett stort ansvar för att huset och området runt Klosterruinen ska vara trevligt att besöka. Vid årets två städdagar har vi som vanligt röjt runt källare och brunnen. Vi har klippt gräs och syrenhäck samt ansat vildvin runt huset. Rensat plattor, städat i utställningsdelen, putsat fönster och glas på utställningsmontrar. Vi har fått hjälp av kommunen att klippa slyet vid källaren och svinhuset med röjsåg. Det lilla kastanjeträdet som planterades förra september har vuxit till sig fint.

Kronobäcksdagen

Årets Kronobäcksdag den 15 juni bjöd på soligt och varmt väder. Sköldmålning, korsgjutning och brödbak var mycket uppskattat av de unga besökarna. Nya sköldar hade tillverkats av Hans Kihlbaum och Byggvaruhuset hade sponsrat virket. Rotfruktssoppan uppskattades som vanligt av både stora och små. Försäljningen av grillad korv med bröd gav föreningen en slant eftersom Algots sponsrade med grillkorv. Totalt antal besökare beräknades till ca 800 personer. Tack vare att vi fick låna ladugårdsplanen av Olof Boson klarade föreningen att tillgodose besökarna med parkeringsplats. Gycklarfamiljen Salt, Beskt och Sött hade gycklarskola mellan sina uppträdande. Sagoberättarna Ellen Sjömålen och Lotta Davidsson hade god uppslutning i Sagotältet. Calmar Renässansgille gästade oss även i år med bla fältskär, fiskdamm och fäktning. Ett antal lokala knallar deltog också. Evenemanget kräver mycket när det gäller organisation och ideellt arbete av föreningens medlemmar, både innan, under och efter evenemanget. Ett 30 tal medlemmar och volontärer gjorde ett fantastiskt arbete som vanligt.

Sömnadsdagar - Systuga

Gruppens medlemmar har även under detta år träffats, klippt till och sytt fem nya mantlar för vuxna, tre nya barnklänningar och en struthätta. Sygruppen är en studiecirkel i samarbete med Vuxenskolan.

Uthyrning av samlingslokalen

Vår förening sköter som tidigare, uthyrning av Mönsterås kommuns samlings-lokal vid Kronobäck. Totalt har lokalen varit uthyrd till privatpersoner 46 gånger under

ES S JH W ~ 3 ~ SHH Jh BO Ak

verksamhetsåret, en ökning mot föregående års 35 tillfällen. Kommunen har utnyttjat lokalen vid 35 tillfällen och föreningen 51.

Klotter

I början av sommaren upptäcktes att någon klottrat på väggarna i toalettrummet och på muren i vapenhuset. Även på ordförande Irénes nyuppsatta tält vilket skulle användas till sagotält på Kronobäcksdagen hade klottraren varit framme med färgmarkering. En polisanmälan har gjorts.

Väggarna i toalettrummet har sanerats och målats om två gånger av kommunen. Klottret på muren måste behandlas av specialister. Under sommaren upptäcktes att delar av klottret på muren hade blivit synligt igen, och saneringsfirman fick återkomma för ännu en rengöring. Tältet gick inte att sanera utan klottret fick täckas över med tyg.

Utgrävningen hösten 2025

Årets utgrävning skedde 17 till 19 september. Två platser hade valts ut av Läns museet. Ett vid källarens sydöstra hörns fotsättning, samt nordost om kyrkan. Vid utgrävningen 2023 fann vi att källaren hade varit större än den är idag. Vi hittade en öppning/nisch i det sydöstra hörnet av det nyupptäckta utrymmet. I år kunde vi konstaterat att den låga nischen var stenlagd samt utanför nischen fanns också en stenläggning. Dessutom hittade vi delar av väggen fram till källarens nästa hörn. Tyvärr visade det sig att marken som vi hade hoppats finna äldre gravar i, var så omrört att det inte gav mer än fyra tänder och gammalt järnskrot.

Källaren

En grind har konstruerats som kan sättas upp utanför källardörren när den är öppen för visning. En lampa lyser in i källaren, samt föremål placeras inne i källaren för att tydliggöra syftet av att ha en källare.

Detta arrangemang visades på Kronobäcksdagen.

Tidslinjen

Projektet påbörjades under våren. Tanken är att med en skylt/banderoll placerad på Svinhusets norra vägg visa platsens roll från järnåldern till nutid i förhållande till omvärlden.

Historieklubben

Under våren väcktes en tanke om att starta en historieklubb för barn som är intresserade av historia, inspirerade av läns museet i Kalmar som flera år drivit en liknande klubb. Planeringen under vår och sommar har resulterat i att föreningen nu har en Historieklubb för barn mellan 8 och 16 år. Den 31 augusti var första träffen. Barn och ledare har tillsammans bestämt vad man vill veta mera om och kanske prova på. På andra träffen i september fick man prova på medeltida matlagning och

ESD S JH ~4 ~5 Hn Hh BO NK

brödbakning samt lära sig mer om olika örter. Klubben kommer att träffas en söndag varje månad under hösten och våren.

Styrelsens interna arbete

Medlemsutskick, hemsida och Facebook-grupper

I vår ambition att hålla medlemmarna uppdaterade på föreningens verksamhet, skickar vi ut aktuell information via mejl efter våra styrelsemöten. Medlemsutskick finns också på föreningens hemsida.

Hemsidan uppdateras kontinuerligt med information om vår verksamhet och våra evenemang. Den har också en kalender för bokning av huset och guidningar. Där finns även information om platsen och dess historia.

Föreningen har två Facebook-grupper, en privat och sluten medlems- och intressegrupp där vi diskuterar och informerar om föreningsangelägenheter samt en Facebook-grupp som är offentlig, där vi framförallt annonserar våra evenemang. Föreningen har också ett konto på Instagram.

Styrelsen vill tacka alla medlemmar för arbete och stöd under det gångna verksamhetsåret. Vi vill också framföra ett stort tack till Mönsterås kommun för stöd och ett gott samarbete.

Kronobäck den 23 oktober 2025

Irene Holm, ordförande

Helen Lindeborg, kassör

Elisabeth Odarp, sekreterare

Gull Strömberg, vice ordförande

Stellan Hamrin, ledamot

Ellen Sjömålen, ledamot

Hans Kihlbaum, suppleant

Berith Jönsson, suppleant